

Politieonderzoek als noodzakelijke voorwaarde voor een democratische politie

Kritische synthese van 25 jaar politieonderzoek

Paul Fonsaers

Universiteit Gent

Faculteit Rechtsgeleerdheid

Vakgroep Strafrecht & Criminologie

Associatieonderzoeksgroep Governance of Security (UGent – Hogent)

Alliantieonderzoeksgroep Sociale Veiligheidsanalyse (UGent – VUB)

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

Studiedagenreeks : Evaluatie van 10 jaar Politiehervorming

Het evaluatierapport van de Federale Politieraad

(1) Studiedag CPS

2 juli 2009 : "Het rapport besproken", KMS

(2) Seminar SVA (VUB)

16 september 2009, Auditorium QD

(3) Seminar GofS (UGent-Hogent)

29 oktober 2009 : "10 jaar politieonderzoek : Verleden en Toekomst", Zebrastraat

(4) Seminar LINC (KULeuven)

8 december 2009, Justus Lipsiuszaal

(5) Slotdag CPS & Panopticon

1 februari 2010 : "Een toekomstvisie op de Belgische politie"

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

Programmatie van de academische seminars, zie :

<http://www.police.be/CPS>
<http://www.sva.ugent.be>
<http://www.gofs.ugent.be>
<http://www.law.kuleuven.be/linc/>

Inschrijven kan enkel ONLINE via de website via volgende link :

<http://www.politiestudies.be/inschrijving>
niet per fax of email

Inlichtingen : Centrum voor Politiestudies vzw
N. Roegiers, Kortedagsteeg 14a, 9000 Gent
tel: 09/233.24.11

secretariaat@politiestudies.be

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

Studiedagenreeks : Evaluatie van 10 jaar Politiehervorming

Het evaluatierapport van de Federale Politieraad

(1) Studiedag CPS

2 juli 2009 : "Het rapport besproken", KMS

(2) Seminar SVA (VUB)

16 september 2009, Auditorium QD

(3) Seminar GofS (Ugent-Hogent)

29 oktober 2009 : "10 jaar politieonderzoek : Verleden en Toekomst", Zebrastraat

(4) Seminar LINC (KULeuven)

8 december 2009, Justus Lipsiuszaal

(5) Slotdag CPS & Panopticon

1 februari 2010 : "Een toekomstvisie op de Belgische politie"

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

Studiedagenreeks : Evaluatie van 10 jaar Politiehervorming

Het evaluatierapport van de Federale Politieraad

(1) Studiedag CPS

2 juli 2009 : "Het rapport besproken", KMS

(2) Seminar SVA (VUB)

16 september 2009, Auditorium QD

(3) Seminar GofS (UGent)

29 oktober 2009 : "10 jaar politieonderzoek : Verleden en Toekomst", Zebrastraat

(4) Seminar LINC (KULeuven)

8 december 2009, Justus Lipsiuszaal

(5) Slotdag CPS & Panopticon

1 februari 2010 : "Een toekomstvisie op de Belgische politie"

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

Seminar SVA (VUB)

"10 jaar politiehervorming: effecten en knelpunten in het dagelijks politiewerk"

Woensdag 16 september 2009 – Alliantieonderzoeksgroep Sociale Veiligheidsanalyse (VUB)

Plaats : Auditorium QD (Campus VUB)

Consulteer : <http://www.sva.ugent.be/home.php?sub=SVA>

Voormiddag

09.00h-09.30h : Onthaal met koffie

09.30h-09.45h : Inleiding dagvoorzitter (Els Enhus)

09.45h-10.30h : **Wijkwerking, interventie en politiecultuur** (Chaim Demarée)

10.30h-11.15h : **Leiderschap en opleiding** (Sofie De Kimpe)

11.15h-11.45h : Koffiepauze

11.45h-12.15h : **Police de proximité et police excellente** (Carrol Tange)

12.15h-12.30h : Debat met de zaal

12.30h-13.30h : Lunch

Namiddag

13.30h-14.15h : **Het wettelijk kader** (Paul De Hert)

14.15h-14.45h : **Het veranderingspotentieel** van de politie (Margo De Koster)

14.45h-15.30h : **Les missions principales de police** (Sybille Smeets)

15.30h-16.00h : Koffiepauze

16.00h-17.00h : Debat met panel

17.00h : Afsluitende receptie

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

Studiedagenreeks : Evaluatie van 10 jaar Politieherforming

Het evaluatierapport van de Federale Politieraad

(1) Studiedag CPS

2 juli 2009 : "Het rapport besproken", KMS

(2) Seminar SVA (VUB)

16 september 2009, Auditorium QD

(3) Seminar GofS (Ugent-Hogent)

29 oktober 2009 : "10 jaar politieonderzoek : Verleden en Toekomst", Zebrastraat

(4) Seminar LINC (KULeuven)

8 december 2009, Justus Lipsiuszaal

(5) Slotdag CPS & Panopticon

1 februari 2010 : "Een toekomstvisie op de Belgische politie"

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

Seminar GofS (Ugent - Hogent) "10 jaar politieonderzoek : Verleden en Toekomst"

Donderdag 29 oktober 2009 - Associatieonderzoeksgroep Governance of Security (UGent)

Plaats : Zebrastraat NV - Zebrastraat 32/001 - 9000 Gent

Consulteer : <http://www.gofs.ugent.be/home.php?sub=GofS>

Voormiddag : Titel : "10 jaar politieonderzoek : Verleden"

09.30h-10.00h : Ontvangst

10.00h-10.15h : Welkomstwoord van de dagvoorzitter (G. Vermeulen)

10.15h-10.45h : **Onderzoek naar politiecapaciteit en -functies** (A. Verhage)

10.45h-11.15h : **Onderzoek naar vervagende grenzen** (M. Easton - G. Vande Walle)

11.15h-11.35h : Koffiepauze

11.35h-11.55h : **Onderzoek naar integrale veiligheid** (P. Ponsaers)

11.55h-12.25h : Paneldiscussie (Moderator : M. Cools)

12.25h-13.30h : Lunch

Namiddag : Titel : "10 jaar politieonderzoek : Toekomst"

13.30h-14.00h : **Multiple Community Policing en de toekomst** (L. Gunther Moor)

14.00h-14.30h : **De toekomst van het politieonderzoek in België en Nederland** (K. vander Vijver)

14.30h-14.50h : Koffiepauze

14.50h-15.20h : Paneldiscussie (Moderator : L. Pauwels)

15.20h-15.30h : Afronding door de dagvoorzitter (G. Vermeulen)

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

Studiedagenreeks : Evaluatie van 10 jaar Politiehervorming

Het evaluatierapport van de Federale Politieraad

(1) Studiedag CPS

2 juli 2009 : "Het rapport besproken", KMS

(2) Seminar SVA (VUB)

16 september 2009, Auditorium QD

(3) Seminar GofS (Ugent-Hogent)

29 oktober 2009 : "10 jaar politieonderzoek : Verleden en Toekomst", Zebrastraat

(4) Seminar LINC (KULeuven)

8 december 2009, Justus Lipsiuszaal

(5) Slotdag CPS & Panopticon

1 februari 2010 : "Een toekomstvisie op de Belgische politie"

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

Seminar LINC (KULeuven) "10 jaar politiehervorming en onderzoek"

Dinsdag 8 december 2009 – Leuven Instituut voor Criminologie (KULeuven)

Plaats : Justus Lipsiusstraat – Leuven

Consulteer : <http://www.law.kuleuven.be/linc/>

Thema's :

Politieverhoor
Integriteit en integriteitsbeleid
Relatie politie/parket
Politioneel informatiebeheer
Planning & coördinatie

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

Studiedagenreeks : Evaluatie van 10 jaar Politieherforming

Het evaluatierapport van de Federale Politieraad

(1) Studiedag CPS

2 juli 2009 : "Het rapport besproken", KMS

(2) Seminar SVA (VUB)

16 september 2009, Auditorium QD

(3) Seminar GofS (Ugent-Hogent)

29 oktober 2009 : "10 jaar politieonderzoek : Verleden en Toekomst", Zebrastraat

(4) Seminar LINC (KULeuven)

8 december 2009, Justus Lipsiuszaal

(5) Slotdag CPS & Panopticon

1 februari 2010 : "Een toekomstvisie op de Belgische politie"

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

Basis van lezing

"Regard sur la Police - Un quart de siècle de recherche sur la police en Europe et dans le monde anglo-saxon"
"Insights on Police - Quarter of a century research on police in Europe and the anglo-saxon world"

Edité par / Edited by :

Carrol Tanghe (voormalig voorzitter Centre d'Etudes sur la Police - CEP);
Lode Van Ootrive (voormalig voorzitter Centrum voor Politiestudies - CPS);
Paul Pansaers (voormalig voorzitter Centrum voor Politiestudies - CPS)
2009, Bruylant, Bruxelles/Brussels, p. 450

1. **United Kingdom** :

Legacy of the founders of the research on Police (Maurice Punch, Lieselot Bisschop)

2. **United-States** :

Research for the police and knowledge accumulation (Peter Manning, Garret Yursza Warfield)

3. **Australia** :

Entre liens privilégiés avec la recherche anglo-américaine et innovation (Benoît Dupont)

4. **Pays-Bas** :

Une recherche entre richesse et morcellement (Sofie De Kimpe, Paul Pansaers, Antoinette Verhage)

5. **Belgique** :

Evolution d'une recherche entre contexte sociopolitique et confluence partielle d'intérêts (Carrol Tanghe)

6. **France** :

Une lutte incessante autour de la recherche sur la police et le policing (Christian Mouhanna)

7. **Denmark, Norway, Sweden** :

When limited research is rhyming with extensive works and broad themes (Cecilie Høigård)

8. **Suisse** :

Une recherche disparate pour une monde policier éclaté (Alexandra Sigrist)

9. **Espagne, Portugal, Italie** :

Un développement de la recherche au coeur de démocraties latines fragiles (Amadeu Recasens i Brunet, Annabel Rodriguez Basanta, Cândido da Agra, Cristina Leite Quiros, Rossella Selmini)

10. **Former Yugoslavia** :

Research developments and surprises (Jasmin Ahic, Lieselot Bisschop, Thomas Maesele, Noël Klima, Steve Van Droogenbroeck)

Inhoud lezing

1. Financiering en structurering van het politieonderzoek
2. Conditioes voor de productie van politieonderzoek
3. Soorten van onderzoek
 - 3.1. Disciplines
 - 3.2. Methoden
 - 3.3. Onderzoeksonderwerpen
 - 3.4. Twee grote thematische groepen
 - 3.5. Manco's in het politieonderzoek
4. Conclusie

1. Financiering en structurering van het politieonderzoek

1. Groot gedeelte van het onderzoek : in politieapparaten

Onderzoek *over* de politie vs. onderzoek *voor* de politie
Groeïende toenadering tussen politie en universiteiten
Toenemende tendens om onderzoek te monitoren, te controleren

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

1. Financiering en structurering van het politieonderzoek

1. Groot gedeelte van het onderzoek : in politieapparaten

Onderzoek *over* de politie vs. onderzoek *voor* de politie
Groeïende toenadering tussen politie en universiteiten
Toenemende tendens om onderzoek te monitoren, te controleren

2. Onafhankelijk onderzoek is uiterst zeldzaam

Meestal onder de vorm van doctoraten
Onderzoekers bepalen zelden het onderzoeksonderwerp
Geen verbetering van het onderzoek, wel van de communicatie tussen academici en politie
Weinig breed opgezet onderzoek, van langere duur

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

1. Financiering en structurering van het politieonderzoek

1. Groot gedeelte van het onderzoek : in politieapparaten

Onderzoek *over* de politie vs. onderzoek *voor* de politie
Groeijende toenadering tussen politie en universiteiten
Toenemende tendens om onderzoek te monitoren, te controleren

2. Onafhankelijk onderzoek is uiterst zeldzaam

Meestal onder de vorm van doctoraten
Onderzoekers bepalen zelden het onderzoeksonderwerp
Geen verbetering van het onderzoek, wel van de communicatie tussen academici en politie
Weinig breed opgezet onderzoek, van langere duur

3. Institutionele verankering is fragiel en kwetsbaar

Cfr. INHES (IHESI voorheen), "Catalan centre d'Estudis de Seguretat"
Meer solide : Home Office, NI. "Politie en Wetenschap"

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

2. Condities voor de productie van politieonderzoek

1. Dominantie van kleine angelsaksische elitegroep

In sommige landen is *enkel* aglo-Amerikaans onderzoek gekend (bv. Australië of Nieuw-Zeeland, Scandinavische landen, voormalig Joegoslavië)

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

2. Condities voor de productie van politieonderzoek

1. Dominantie van kleine angelsaksische elitegroep

In sommige landen is *enkel* aglo-Amerikaans onderzoek gekend (bv. Australië of Nieuw-Zeeland, Scandinavische landen, voormalig Joegoslavië)

2. Onderzoeksconjuncturen zijn afhankelijk van incidenten

Publieke of parlementaire commissies worden in bepaalde landen regelmatig ondersteund via wetenschappelijk onderzoek, in andere landen niet

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

2. Condities voor de productie van politieonderzoek

1. Dominantie van kleine angelsaksische elitegroep

In sommige landen is *enkel* aglo-Amerikaans onderzoek gekend (bv. Australië of Nieuw-Zeeland, Scandinavische landen, voormalig Joegoslavië)

2. Onderzoeksconjuncturen zijn afhankelijk van incidenten

Publieke of parlementaire commissies worden in bepaalde landen regelmatig ondersteund via wetenschappelijk onderzoek, in andere landen niet

3. Interactie tussen democratisering van de politie en politieonderzoek

Politieonderzoek ontwikkelt onder bepaalde condities :

- multiple aggregatieniveaus van politiediensten
- decentralisatie of (con-)federaal, lokale autonomie
- relatieve stabiliteit van staatscontrole

Pacificatie van politieke machtsrelaties: ↓ onderzoek naar openbare orde, ↑ naar criminaliteitsbestrijding

Meer bestuurskundig onderzoek, meer commerciële private onderzoeksbureau's

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

3. Soort(-en) van onderzoek

3.1. Disciplines

Frequent	<ul style="list-style-type: none">•criminologisch onderzoek<ul style="list-style-type: none">- morfologisch- descriptief•juridisch onderzoek (nog steeds)•bestuurkundig onderzoek (meer en meer)<ul style="list-style-type: none">- New Public Management (manageriaal)- functioneel en operationeel•groeïende disciplinaire diversiteit

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

3. Soort(-en) van onderzoek

3.1. Disciplines

Frequent	<ul style="list-style-type: none">•criminologisch onderzoek<ul style="list-style-type: none">- morfologisch- descriptief•juridisch onderzoek (nog steeds)•bestuurkundig onderzoek (meer en meer)<ul style="list-style-type: none">- New Public Management (manageriaal)- functioneel en operationeel•groeïende disciplinaire diversiteit
Minder frequent	<ul style="list-style-type: none">•psychologisch onderzoek<ul style="list-style-type: none">- tenzij forensisch•antropologisch onderzoek

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

3. Soort(-en) van onderzoek

3.1. Disciplines

Frequent	<ul style="list-style-type: none">•criminologisch onderzoek<ul style="list-style-type: none">- morfologisch- descriptief•juridisch onderzoek (nog steeds)•bestuurkundig onderzoek (meer en meer)<ul style="list-style-type: none">- New Public Management (manageriaal)- functioneel en operationeel•groeierende disciplinaire diversiteit
Minder frequent	<ul style="list-style-type: none">•psychologisch onderzoek<ul style="list-style-type: none">- tenzij forensisch•antropologisch onderzoek
Zeldzaam, schaars	<ul style="list-style-type: none">•historisch onderzoek•sociologisch onderzoek•ontwikkeling algemene theorie over politie

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

3. Soort(-en) van onderzoek

3.2. Methoden

- Veel multimethodologisch onderzoek
- Dominantie van interviewing
- Beste methode : participerende observatie
- Documentenanalyse : uitstekend om nieuw domein te ontsluiten
- Nieuw : observatie via videobewaking

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

3. Soort(-en) van onderzoek

3.3. Onderzoeksonderwerpen

Continuïteit	<ul style="list-style-type: none">• Waarneembare praktijken in openbare ruimte• In relatie tot evaluatie of politieopleiding• Discrete politietaken<ul style="list-style-type: none">- nauwelijks onderzocht- indien wel, meestal normatief

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

3. Soort(-en) van onderzoek

3.3. Onderzoeksonderwerpen

Continuïteit	<ul style="list-style-type: none">• Waarneembare praktijken in openbare ruimte• In relatie tot evaluatie of politieopleiding• Discrete politietaken<ul style="list-style-type: none">- nauwelijks onderzocht- indien wel, meestal normatief
Diversiteit	<ul style="list-style-type: none">• Incident- en scandal driven• Sterk 'nationaal' en 'lokaal' driven• Opvallend veel 'collecteren' van monografieën

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

3. Soort(-en) van onderzoek

3.3. Onderzoeksonderwerpen

Continuïteit	<ul style="list-style-type: none">• Waarneembare praktijken in openbare ruimte• In relatie tot evaluatie of politieopleiding• Discrete politietaken<ul style="list-style-type: none">- nauwelijks onderzocht- indien wel, meestal normatief
Diversiteit	<ul style="list-style-type: none">• Incident- en scandal driven• Sterk 'nationaal' en 'lokaal' driven• Opvallend veel 'collecteren' van monografieën
Excessen	<ul style="list-style-type: none">• Steeds nieuwe 'buzzwords'• 'Institutionaliseren' van recurrente thema's

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

3. Soort(-en) van onderzoek

3.4. Twee grote thematische groepen

<i>De politionele (sub-)cultuur</i>	<i>De politionele structuur</i>

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

3. Soort(-en) van onderzoek

3.4. Twee grote thematische groepen

<i>De politionele (sub-)cultuur</i>	<i>De politionele structuur</i>
Inhoud ervan : <ul style="list-style-type: none">•Alles en niets•Subjectieve én objectieve elementen Feminisering : <ul style="list-style-type: none">•Effecten op uitvoering van taken 'Ongewenst politiegedrag' <ul style="list-style-type: none">•Geweld•Corruptie	

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

3. Soort(-en) van onderzoek

3.4. Twee grote thematische groepen

<i>De politionele (sub-)cultuur</i>	<i>De politionele structuur</i>
Inhoud ervan : <ul style="list-style-type: none">•Alles en niets•Subjectieve én objectieve elementen Feminisering : <ul style="list-style-type: none">•Effecten op uitvoering van taken 'Ongewenst politiegedrag' <ul style="list-style-type: none">•Geweld•Corruptie	Inhoud ervan : <ul style="list-style-type: none">•Veel beschrijvend onderzoek,•Weinig analyse Reorganisaties en hervormingen : <ul style="list-style-type: none">•Manageriaal•Consultancy 'Politiemodellen' : <ul style="list-style-type: none">•Community Policing•Neighbourhood Policing•Problem oriented Policing•Vooral in hervormingscontext

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

3. Soort(-en) van onderzoek

3.5. Manco's in het politieonderzoek

- *comparatief* onderzoek (meer dan louter efficiëntie)
- *contextueel* onderzoek (bv. socio-economische of media context)
- onderzoek naar internationale, transnationale *politiesamenwerking* (veel juridisch onderzoek, weinig empirisch, over bv. terrorisme)
- onderzoek naar *leidinggevend niveau* (wel naar 'junior management')
- veel onderzoek naar politie, weinig naar *policing*
- toename in *consumentisme*
- *vervagende grenzen* met andere veiligheidsactoren
- relatie met *strafrechtsbedeling*
- *recherche* (bv. gerechtelijke data, politiële databases)
- impact van *technologie* op politiewerk (privacy)
- *politieyndicalisme*
- *politieopleiding*
- *risicogroepen* (bv. Informanten)

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

4. Conclusie

1. Onwaarschijnlijke diversiteit in onderzoeksonderwerpen

- naargelang nationale contexten; binnen deze nationale contexten
- risico "anecdotisch" te worden

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

4. Conclusie

1. Onwaarschijnlijke diversiteit in onderzoeksonderwerpen

- naargelang nationale contexten; binnen deze nationale contexten
- risico "anecdotisch" te worden

2. Manifest gebrek aan theoretische onderbouw

meestal politiek gestuurd : pragmatische verwerving van ad hoc expertise

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

4. Conclusie

1. Onwaarschijnlijke diversiteit in onderzoeksonderwerpen

- naargelang nationale contexten; binnen deze nationale contexten
- risico "anecdotisch" te worden

2. Manifest gebrek aan theoretische onderbouw

meestal politiek gestuurd : pragmatische verwerving van ad hoc expertise

3. Auteurs zijn nationaal of lokaal gericht

ondermaats gebruik van buitenlands onderzoek
uitzondering : de anglosaksische dominantie (met taal, ook inhoud)
gevolg = tunnelblindheid

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

4. Conclusie

1. Onwaarschijnlijke diversiteit in onderzoeksonderwerpen

- naargelang nationale contexten; binnen deze nationale contexten
- risico "anecdotisch" te worden

2. Manifest gebrek aan theoretische onderbouw

meestal politiek gestuurd : pragmatische verwerving van ad hoc expertise

3. Auteurs zijn nationaal of lokaal gericht

ondermaats gebruik van buitenlands onderzoek
uitzondering : de anglosaksische dominantie (met taal, ook inhoud)
gevolg = tunnelblindheid

4. Onafhankelijk, kwaliteitsvol politieonderzoek is sterk afhankelijk van

- Opportuniteitsstructuren
- Toegang tot onderzoeksveld en bronnen
- Controle over eigen progressie :
 - Afstand tussen staat en politie
 - Multipliciteit van politie-organisatie
 - Mate van internalisering door de politie
 - Soliditeit van het universitair dispositief
 - Internationale kennisuitwisseling

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved

4. Conclusie

1. Onwaarschijnlijke diversiteit in onderzoeksonderwerpen

- naargelang nationale contexten; binnen deze nationale contexten
- risico "anecdotisch" te worden

2. Manifest gebrek aan theoretische onderbouw

meestal politiek gestuurd : pragmatische verwerving van ad hoc expertise

3. Auteurs zijn nationaal of lokaal gericht

ondermaats gebruik van buitenlands onderzoek
uitzondering : de anglosaksische dominantie (met taal, ook inhoud)
gevolg = tunnelblindheid

4. Onafhankelijk, kwaliteitsvol politieonderzoek is sterk afhankelijk van

- Opportuniteitsstructuren
- Toegang tot onderzoeksveld en bronnen
- Controle over eigen progressie :
 - Afstand tussen staat en politie
 - Multipliciteit van politie-organisatie
 - Mate van internalisering door de politie
 - Soliditeit van het universitair dispositief
 - Internationale kennisuitwisseling

5. Niet de ultieme analyse, wel begin van een nieuw debat

Copyright ©2009 SVA Ghent. All rights reserved